AFGHAN GERMAN ONLINE
http://www.afghan-german.com
http://www.afghan-german.de
افغان جرمن آنلاین

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

پوهاند محمد بشیر دودیال ۲۰۱۸/۱۱/۰۸

د ژوند ستندرد او تولنیز وضعیت

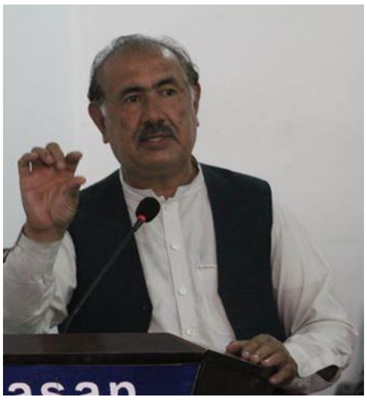

بیوزلي نه یواځې دا چې د یوه وګړي فردي مشکل دی، بلکې تر دې هم مهمه دا چې بیوزله ټولنه لا زیاتو ستونزو سره مخامخ وی او بالاخره د ځان او د نورو دښمنه ګرځي. بیوزلي هغه ناوړه حالت دی چې یو وګړی(یا هم یوه ټولنه)د ژوند حد اقل امکانات ونه لري. په دې حالت کې وګړي عادی وضعیت او روحي ثبات له لاسه ورکوي او پریشانی، له ژوند ښخه زړه توروالی، موهوماتو او خرافاتو ته مخ اړول، یو پربل پرغلونه، فزیکی ناتواني او یوپربل بی باوري مسلطه کیږی. په دې حالت کې وګړي ډیر ژر تحریک کیږی، زغم له لاسه ورکوی، افراطی عمل کوي او په پای کې آن د ځان او نورو ژوند ورته بی توپیره وي. د ډیرخپګان خبره داده چې د بیوزلو دریځ او حیثیت هم ځوروونکی وي. دوی ذاتی غرور له لاسه ورکړی وي او د نورو لاس ته ګوري؛ بده خو داده چې په آسانه د نورو دلاس وسیله ګرځي.

د بیوزلي برعکس؛ هوساینه او اقتصادی ځواکمنی کې نه یواځې داچې پورته ناوړه حالات نه وي، بلکې وګړی دمتعالي ارزښتونو خواته ځي، روحي او جسمی صحت ډادمن وي، نشاط او نوښت وي، هیلې په غوړیدو وي او فرد دټولو او ټول دفرد سلامتی غواړي. هوساینه یو نسبي مفهوم دی، یعني کیدای شی یو وګړی نظر بل یا یوه ټولنه نظر بلې ته هوسا وي. یا کیدای شی یو وګړی نظر یو پخوانی وخت ته، په اوسنی وخت کې هوسا وي. **هوساینه یعنی د دژوند اړتیاوو ته لاسرسی.**

دا چې د ټولنې وګړي تر کومه بریده پورې له یو شمېر ضروري توکو، خدمتونو او آسانتیاوو ښخه برخمن دي او د هېواد نا خالص کورني تولید ښخه څومره هریووګړی ګټه پورته کولای شي، د ژوند کچه یا ستندرډ (Living standard) بلل کیږي. دا یو نسبي مفهوم دی چې هره ټولنه کې توپیر لري.

نن ورځ خدمتګار، بادرایته، مسئول، د تخصص لرونکو مدبرو مدیرانو لرونکي حکومتونه د ژوند د ستندرد د ترلاسه کولو لپاره کار کوي. دوی په دې پوهیږي چې د یوې روغې- رمتې ټولنې دلرلو لپاره باید ټاکلو ستندردونو ته ورسیږی، ترڅو په ټولنه کې وفاق، عدالت، ثبات او باور رامنځته شی. د انسان د مادي اړتیاوو پوره والی، د ده پرشخصیت او معنوی بُعد اغیز لری. نو د دې لپاره چې د ټولنې وګړي مو د انسانی عالی سجایاوو لرونکي، مهذب، عاطفي، متعادل، خوښ او سالم وي، باید دغه ستندردونه او معیارونه ورته چمتو کړو.

دلته د انسانی ژوند د ستندرد یو څوهغه معیارونه او علایم چې د پرمختیا په پایله کې راڅرګندیږي په لاندي توګه په لنډ ډول لست کیږي:

١ . **د یو هیواد په مسلط او اصلی اقتصادی سکتور کې د دوی د مادی نعماتو د تولید اندازه:** د بیلګې په توګه د برازیل اساسی اقتصادی تولیدات اوسکتور د قهوی یا ربړو تولید دی، دخلیج د هیوادو اساسی سکتور نفت دي او داسي نور. په اوسنیو شرایطو کې چې لا موږ نوي زیږیدلی او نوي په پښو دریدلی صنایع (infant industry)هم نلرو، او لا اوس مو هم کرنه عمده تولیدی سکتور دی، نو زموږ لپاره د کرنې په سکتور کې د یو تن زراعتي کارګر د تولید د اندازي لوړوالی، یو شرط دي. دا چې زموږ د کرنې د وزارت او دغه سکتور کې د کار کوونکو د کار اغیزمنتیا، د دغې اداري ستراتیژي، تخصصی کیفیت او بالاخره دکار پایله څه ده، ټولنه وربادې قضاوت کولای شي. *خوراک د انسان لومړنی فزیولوژیکی اړتیا ده؛*

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

۲ . **د سړي سر د بریښنا د لګښت اندازه:** انرژیکی سرچینې او د انرژۍ مهیاوالی د ژوند مهمه اړتیا ده، په تیره بیا نن ورځ تر نیمایي زیات ضرورتونه د بریښنا په واسطه پوره کیږی. په هغه ټولنه کې چې لا هم په یوویشتمه پیړۍ کې ښارونه بې بریښنا او خلک تورتم کې وي، یا بریښنا په لاسي توګه پرانساتو درول کیږی، نو د دوی د ژوند معیار به په کوم برید کې وارزوو؟

۳ . **د ډېرو د سکرو یا کومې بلې انرژیکې منبع لګښت:** د مدبرو رهبرانو او خدمتګزار دولتونو لرونکو ټولنو له بریښنا پرته کافي اندازه نور منابع هم تدارک کړی، لکه د ډبرو سکاره، نفت، سون ګاز، سولرانرژي او نور. په دې برخه کې د دوي لګښت د دوی داړتیاوو پوره کوونکی دی. هغه ټولنه چې لا اوس یې هم ښځې او ماشومان پچې جارو کوی یا له غرونو بوټي راکوزوی، لا هم تر دې معیار پورې د رسیدوډیر واټن لري؛

۴. **د څښاک لپاره پاکې اوبه لرل:** د بیوزلو ټولنو یو ستونزه د ناپاکه اوبو د څښلو لامله د هغو ناروغیو شتون دی چې په پرمختللو هیوادو کې لا د مخه له منځه تللی دي؛

۵ . **د وګړو د عمر اوږدوالی:** موږ به څه ووایو چې نورو هیوادو کې د عمر توقع کیدونکی اوسط حد ۷۴کلونه او دلته زموږ ټولنه کې ۴۷ کاله دی ؟؟؟

۶ . **د سړي سر حیواني پروتین لګښت:** الله(ج) خپلو بندګانو ته نعمتونه لورولي دي. لومړنی نعمت ایمان دی. نور نعمات هغه دي چې د دوی شاوخوا موجود دی، وریځې، سمندرونه او بادونه یې دوی ته مسخر کړی، په هغو کې یې شته منابع د دوی د رزق وسیله ګرځولی، دوی ته یې هغه روا ګرځولي، دوی یې هڅولي چې په خپل مشروع کار او هڅو سره دغه نعمات تحصیل او ورڅخه کار واخلي او د پاک پروردګار شکر ادا کړی. خوارځواکي، نورو ته د یو مړی وچې ډوډۍ لپاره لاس نیول د قوی مومن صفت نه دی، دا عزت نه بلکې ذلت دی. هغه څه چې الله پاک فرمایي چې تر ذلت عزت غوره دی او تر ضعیف قوی ستایلی دی. مرفه ټولنو خپلو وګړو ته د ورځې تر ۳۰۰۰ کالورۍ انرژۍ مهیا کړی، خو د افغانستان خلک لا هم په تیاره کې یوبل سره په جګړه دي، د جګړې په لوګیو کې یې د شکران پرځای کفران کړی او په ډېر مشکل یې د ورځنیو مهیا کالوریو اندازه تر ۱۵۰۰ رسیږی، هغه هم په شک کې ده. د دوی د پروتین منبع تر ډیره نباتی ده، نه حیوانی؛

۷ . **په ښوونځیو کې د ماشومانو د شمولیت سلنه:** د دې معیار په هکله آن زموږ په ډیرو لرې پرتو کلیو کې خلک تر هرڅا لازیات ښه پوهیږی، چې دښوونځیو څه حالت دی، څومره ښوونځی یې سوځول شوی او څومره ماشومان د تعلیم له حق څخه بې برخې دي. دا ثابته خبره ده چې منکرات هغو حالاتو کې زیاتیږی چې بیوزلی او ناپوهی د خپریدو په حال کې، ښوونځی تړل شوی او خلک وږي او وزګار وي؛

۸ . **د اوسیدو په یوه کوټه کې د وګړو وسطي شمیر:** لا اوس هم په یوویشتمه پیړۍ کې، په یوه کوټه کې ۸-۱۲ تنو پورې له ځاریو سره اوسیږي ؛

۹ . **د هرو زرو تنو لپاره د ورځپانو شمیر:** لا هم په لویو ښارونو کې خلکو ته اخبار ندی مهیا، ډیر خلک لا دولتی اخبار(انیس، هیواد، اصلاح) نه پیژنی. هر کورته کومه ورځپانه نه رسیږي، د مطالعې کلچر ډیر ضعیف او له واقعیتونو او اطلاعاتو وقوف تر ټولو په ټیټه کچه کې دی، حال داچې یو- دوه غرونه ها خوا زموږ ګاونډیو هیوادوکې، آن د لرې پرتو سیمو هر کورته هر سهار ۸-۹ بیلابیل اخبارونه استول کیږي، یا اقلاً په هرو زرو تنو کې ۷۰۰-۸۰۰(په سلو کې ۷۰-۸۰)وګړی ورځپانو ته لاسرسی لري؛

۱۰ . **د دوکتورانو شمیر:** یو دوست کیسه کوله چې د کابل هوایي ډګر کې کابل ته راغلی یو بهرنی د هندی کمپنی الوتکی ته پورته شو، چې ډیلی ته ولاړ شي، کله یې چې شاخوا په سیټونو نظر ولوید، سوال ورته پیدا شو چې آیا دا امبولانس ده که الوتکه ؟

۱۱. **د ښارونو پاکي، نظم، سهولتونه او د ښاري خدماتو وسعت:** کله که یو بهرنی کابل ته راځي، په مشکله سره باور کولای شي چې دا ښار به د یوه دیرش میلیونه لرونکی هیواد پلازمینه وی! کابل ښار یو لومړین ترین ښار دی، د وطن نور ښارونه هم همداسي درواخله؛

۱۲ . **د اجتماعي تحرک درجه:** له بده مرغه اوږدو جنګونو د ملت روحیات ځپلي دی، له همدې امله ټولنیز تحرک، د خلکو ترمنځ خپلمنځي صمیمیت، درناوی، معاشرت، نوښت، تخلیقات او ایجادیات نه لرو؛

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

۱۳ . **د لیک لوست لوړ نسبت:** لا هم افغانستان هغه هیواد دی چي بیسوادی پکي زیاته ده؛

۱۴ . **د عصري ژوند له بېلګو سره اشنايي:** په ډیر زحمت مو وروسته تر ډیره مودې څه ناڅه خلک د عصری ژوند له بیلګو سره آشنا شول، خو بل شرط دا دی چي له عصری تکنالوژی سره سره یوځای د دغي تکنالوژی کلتور او د هغی د استعمال طرز هم زده شي؛

۱۵ . **د مطبوعاتو د ازادی درجه:** له نیکه مرغه دې برخه کې بریالیتوبونه لرو، خو لا هم ویره ده چي د ثواب تر نوم لاندې له دې آزادی بی برخی شو؛

۱۶ . **د بهرنی سوداګری جوړښت:** افغانستان هغه هیواد دی چي بهرنی سوداګری کي یې صادرات په سلو کي پنځه او واردات په سلو کي پنځه نوي دي؛

۱۷ . **د بشري کار ځواک ورځ په ورځ ښه والی:** ترڅو د ماهر، نوښتګر اومتخصص کارځواک روزني ته لومړیتوب ور نکړل شی او چاری تجربه لرونکواو پوهو کارکوونکو ته ونه سپارل شی، پرمختیا او د ژوند لازم ستندرد ته رسیدل نا ممکن دی؛

۱۸ . **د مالي او پولي مؤسساتو اغیزمنتوب:** د دغه ډول موسساتو غوره مدیریت، اعتبار او ګټور فعالیت د تولني مادی شتمنی او د هغي ګټه تضمینوی ،

۱۹ . **نوي تکنالوژي:** په صنعت، کرنه، کانونو، ترانسپورت، ښوونه او روزنه، ودانیزو او نورو بنسټیزو برخو کي د تکنالوژی عصریوالی د وګړو د هوساینی او ملی تولید د زیاتیدو ضروري شرط دی،

۲۰ . **د سړي سر ګټي وده،**

۲۱ . **سیاسي استقرار او د وضعیت ثبات:** دا شرط د بشپړ امنیت او د قانون د حاکمیت معنا لري،

۲۲ . **د اداري د کفایت درجه:** د بی کفایتیه، فاسدې او ناکاره اداري څخه د خلاصون په معنا ده،

۲۳ . **د ګوندونو آزادي:** د ملی او مترقی ارمانو لرونکو احزابو شتون، د مدنی ارزښتونو، د وګړو د سیاسی شعور د پوخوالي او ولسواکی یو شرط دی؛

۲۴ . **د تفریحي، کلتوري او آموزشي مرکزونو شمېر او دې برخو کې اسانتیاوې او د فکر تعالی.**

دا کافی نده، چي وګوریځ د پخوا په پرتله مو کوځه کي ۲۰-۲۵ ګاونډیان د شخصی موټرو خاوندان شوي، مهمه دا ده چي د ملی شعور، ملی یووالي، مدني چلند، د واحد ملت کیدو تلاش او فرهنګی بنچمارکونه (عقربی)څه ډول دي، مهمه دا ده چي آیا دغه نوي د شخصی موټرو لرونکی شوی ګاونډیان موله کوم مدرکه د موټرو خاوندان شول، د چاپیریال د ستونزو، ښاري فرهنګ، د ګاونډیتوب د حقوقو، د خپل اولاد دراتلونکی، ورځینو پیښنو او نورو سبانیو مسایلو په اړه څه او څومره فکر کولای شی او د غالیو،تلویزیون او موټر تر څنګ یې کور کي کوم کتابتون هم جوړ کړی که نه؟
دا وسنجویځ چي عامه خدمات چي د ژوند د ستندرد یو معیار دی، دهیواد ټولو وګړو او لرې پرتوسیمو ته په عادلانه او مساوي ډول رسیږي؟
له نیکه مرغه لا هم فرصت شته چي دغه ډول مسایلو ته لار- چاري وسنجوو.
هر هغه نظام چي د پورتنیو ستندردونو د ترلاسه کولو لپاره پروګرام ونه لري، د سیاسی واک هرهغه علاقمند چي پورته اهدافو ته درسیدو په لارو- چارو ونه پوهیږی، د زعامت هر هغه مدعی چي د پورتنیو ستندردونو په ارزښت نه وي خبر، هغه د ټولني د چارو د واک د ترلاسه کولو وړتیا نه لری. دوی به هیواد د آزادۍ او آبادی پرځای غلامی، بیوزلی، بی عزتی او تدریجی تحلیل او تجزیي خواته بوځي.

پای

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ